

*Załącznik do
Uchwały Nr 94 / 131 / 2025
Zarządu Powiatu w Kielcach
z dnia 21. maja 2025 r.*

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI „PROGRAMU WSPÓŁPRACY
POWIATU KIELECKIEGO
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ INNYMI PODMIOTAMI
PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU
PUBLICZNEGO W 2024 ROKU”

Kielce, maj 2025 r.

Spis treści

ZAŁOŻENIA „PROGRAMU WSPÓŁPRACY POWIATU KIELECKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W 2024 ROKU”.....	str.4
REALIZACJA PROGRAMU.....	str.6
WSPÓŁPRACA W FORMIE FINANSOWEJ.....	str.6
Zadania z zakresu edukacji turystyki i sportu – realizowane przez Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH.....	str. 6
Zadania z zakresu kultury i zabytków – realizowane przez Wydział Kultury i Zabytków STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH.....	str.7
Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz pomocy osobom w sytuacji kryzysowej- realizowane przez POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KIELCACH.....	str.8
Projekty wspomagające lokalny rynek pracy, aktywizacja osób bezrobotnych – realizowane przez POWIATOWY URZĄD PRACY W KIELCACH.....	str.14
Zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej – realizowane przez Wydział Organizacyjny STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH.....	str.17
Udzielenie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego z przeznaczenie dla OSP- realizowane przez Biuro bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH.....	str.18
WSPÓŁPRACA W FORMIE POZAFINANSOWEJ.....	str.20
1. Wymiany informacji będącej podstawą prawidłowego diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców Powiatu Kieleckiego.....	str.20
2. Współpraca z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach.....	str.21
3. Współpraca z Radą Seniorów Powiatu Kieleckiego.....	str.24
4. Uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach z przedstawicielami organizacji pozarządowych.....	str.26
5. Prowadzenie nadzoru nad stowarzyszeniami oraz ewidencja uczniowskich klubów sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej nie prowadzących działalności gospodarczej – Nadzór: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	str.26
6. Zadania z zakresu zdrowia- realizowane przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej (Referat Zdrowia).....	str.27
7. Zadania z zakresu edukacji, nauki i wychowania –realizowane przez Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki.....	str.27
8. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych- realizowane przez Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Kielcach.....	str.28
Podsumowanie.....	str.30
Wykaz załączników.....	str.31
Wykaz tabel	str.31

WSTĘP

Powiat Kielecki, dążąc do rozwijania demokratycznego ładu społecznego, za istotny czynnik uznaje budowę społeczeństwa obywatelskiego, którego bazą jest ściśle partnerstwo między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi, skupiającymi osoby wrażliwe społecznie. Partnerstwo to ma na celu coraz lepsze wykonywanie zadań Powiatu poprzez możliwie pełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych.

Zakładanym rezultatem współpracy jest zwiększenie efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i dalszy wzrost partycypacji społecznej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Najważniejszą kwestią jest budowanie partnerstwa i wzmacnianie aktywności lokalnej, co zwiększa skuteczność diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców Powiatu Kieleckiego.

Analiza zebranych w sprawozdaniu informacji pozwala stwierdzić, że współdziałanie w ramach realizacji Programu współpracy Powiatu Kieleckiego z sektorem pozarządowym przebiegało w 2024 r. prawidłowo i służyło osiągnięciu określonych w tym dokumencie celów, co przekłada się na wzrost roli organizacji i aktywności społecznej w Powiecie Kieleckim oraz poprawę jakości życia jego mieszkańców.

ZAŁOŻENIA „PROGRAMU WSPÓŁPRACY POWIATU KIELECKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W 2024 ROKU”

Zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r., Starosta Kielecki jest zobowiązany przedłożyć Radzie Powiatu w Kielcach nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, sprawozdanie z realizacji Programu współpracy organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok poprzedni.

Rada Powiatu w Kielcach Uchwałą Nr LXVIII/6/2024 z dnia 29 stycznia 2024 r. przyjęła „Program Współpracy Powiatu Kieleckiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku”. Projekt Programu konsultowany był z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach oraz z organizacjami pozarządowymi.

Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w związku z art. 5a ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Za podstawowe kryteria wyboru organizacji pozarządowych do współpracy przyjęto prowadzenie działalności prospołecznej na rzecz Powiatu Kieleckiego i jego mieszkańców oraz wiarygodność organizacji, efektywność i skuteczność realizacji założonych celów.

Radni Powiatu Kieleckiego uznali za priorytetowe do realizacji we współpracy z organizacjami pozarządowymi następujące zadania:

► *pomocy społecznej, w tym rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób (wsparcie dla osób w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie patologiom),*

- ▶ *kultury, edukacji, oświaty i wychowania (wspieranie i promocja wartościowych przedsięwzięć naukowych, edukacyjnych, oświatowych i wychowawczych),*
- ▶ *działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,*
- ▶ *promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej,*
- ▶ *opieki zdrowotnej, profilaktyki i rehabilitacji,*
- ▶ *upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki,*
- ▶ *podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,*
- ▶ *promocji Powiatu Kieleckiego.*

„Program Współpracy Powiatu Kieleckiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku” stanowił kontynuację dotychczasowej współpracy Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na terenie powiatu kieleckiego.

W Programie zawarty został szeroki zakres zadań merytorycznych dla współpracy. Formy współpracy objęły zarówno finansowanie zadań zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym, jak i współpracę pozafinansową.

Współpraca Powiatu Kieleckiego z podmiotami Programu odbywała się na zasadach:

- POMOCNICZOŚCI,
- SUWERENNOŚCI STRON,
- PARTNERSTWA,
- EFEKTYWNOŚCI,
- UCZCIWEJ KONKURENCJI I JAWNOŚCI.

Program stanowił punkt wyjścia do pogłębiania istniejącej już współpracy w celu lepszego i efektywniejszego wykonywania zadań ustawowych powiatu. „Program Współpracy Powiatu Kieleckiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku” dostępny był w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Kielcach oraz na stronie internetowej www.powiat.kielce.pl w zakładce: „Organizacje pozarządowe”.

REALIZACJA PROGRAMU

WSPÓŁPRACA W FORMIE FINANSOWEJ

Współpraca w formie finansowej polegała głównie na udzielaniu dotacji organizacjom pozarządowym i stowarzyszeniom, które w wyniku postępowania konkursowego wykonywały zadania publiczne. Formą współpracy finansowej było także dofinansowanie zadań publicznych realizowanych przez organizacje, organizowanie miejsc staży oraz porozumienia ukierunkowane na partnerstwo w realizacji zadań statutowych organizacji pozarządowych.

ZADANIA Z ZAKRESU KULTURY FIZYCZNEJ, SPORTU I TURYSTYKI- REALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ EDUKACJI, SPORTU I TURYSTYKI STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH

W 2024 r. Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki przeprowadził otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej i sportu przez organizacje pozarządowe.

1. W zakresie kultury fizycznej i sportu przyznano środki finansowe w kwocie ogółem 15 400,00 zł dla następujących organizacji:

1. Łódzkie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu, Rekreacji i Turystyki „Peleton” – „35. Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Solidarności” i Olimpijczyków” – 3 200,00 zł.
2. Fundacja BeActive – „VII Świętokrzyski Maraton Bocci” – 2 000,00 zł.
3. Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Łagiewnikach „Otwarte Serca” – „XIV Wojewódzki Turniej Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych – Łagiewniki 2024” – 3 500,00 zł.
4. Polski Związek Niewidomych – Okręg Świętokrzyski w Kielcach – „Z PZN – zdrowo spacerowo” – 900,00 zł.

5. Stowarzyszenie Przyjaciół Św. Katarzyny i Doliny Wilkowskiej „Łysica-Sabat” – „500 mln piąte urodziny Łysicy” – 1 300,00 zł.
6. Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego – „II Igrzyska Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego” – 1 500,00 zł.
7. Stowarzyszenie Osada Średniowieczna w Hucie Szklanej – „X Makoska Dycha” – 3 000,00 zł.

W 2024 r. Zarząd Powiatu w Kielcach przyznał wsparcie finansowe w kwocie **15 400,00 zł** (słownie: piętnaście tysięcy czterysta złotych) dla **7 organizacji**.

Rejestr złożonych wniosków oraz dokumentacja związana z przyznaniem środków finansowych dla NGO znajduje się w Wydziale Edukacji, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Kielcach.

ZADANIA Z ZAKRESU KULTURY I ZABYTEKÓW- REALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ KULTURY I ZABYTEKÓW STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH

I. W zakresie kultury i zabytków przyznano środki finansowe w kwocie ogółem 8 600,00 zł dla następujących organizacji:

1. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Daleszyckiej- Piknik historyczny pn. „80. Rocznica mordu mieszkańców gminy Daleszyce, Górno i Bieliny”- 4 000,00 zł.
2. Koło Gospodyń Wiejskich w Lasocinie- „Noc Kupały w poszukiwaniu kwiatu paproci”- 1 600,00 zł.
3. Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego- II Powiatowy Przegląd Pieśni Maryjnych pn. „Chwalcie łąki umajone”- 2 000,00 zł.
4. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech”- pn. „Jubileusz 25-lecia zespołu Uśmiech”- 1 000,00 zł.

Ogółem w 2024 r. Zarząd Powiatu w Kielcach przyznał wsparcie finansowe w kwocie **8 600,00 zł** (słownie: osiem tysięcy sześćset złotych) dla **4 organizacji**.

Rejestr złożonych wniosków oraz dokumentacja związana z przyznaniem środków finansowych dla NGO znajduje się w Wydziale Kultury i Zabytków Starostwa Powiatowego w Kielcach.

ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ POMOCY OSOBOM W SYTUACJI KRYZYSOWEJ- REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KIELCACH

I. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań zaplanowanych, w tym osobom w sytuacji kryzysowej:

1. Kontynuacja realizacji zadań publicznych z zakresu ustawy o pomocy społecznej zgodnie z zawartymi w roku 2020 i 2021 umowami dotyczącymi:

a) Wsparcia realizacji zadania dotyczącego prowadzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej/ Centrum Interwencji Kryzysowej w Kielcach, dla mieszkańców Powiatu Kieleckiego znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W zakresie zapewnienia osobom dotkniętym przemocą pomocy specjalistycznej, w 2024 roku zadanie było realizowane na podstawie Aneksu do umowy zawartej pomiędzy Powiatem Kieleckim a Caritas Diecezji Kieleckiej o wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu ustawy o pomocy społecznej dotyczącej prowadzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Powiat Kielecki w 2024 r. przekazał na realizację zadania 75 000,00 zł. Ze wsparcia CIK w roku 2024 skorzystało 331 osób i 26 instytucji z terenu Powiatu Kieleckiego, którym udzielono 689 form pomocy. Wszystkie usługi świadczone były bez skierowania, bezpłatnie, całodobowo i obejmowały m.in.: pomoc psychologiczną, w tym diagnozę, poradnictwo, terapię, zajęcia profilaktyczno- edukacyjne, pomoc prawną i pomoc socjalną.

b) Wspieranie zadania dotyczącego prowadzenia Domu Pomocy Społecznej w Piekoszowie dla osób niepełnosprawnych, somatycznie i przewlekle chorych na podstawie umowy zawartej z Caritas Diecezji Kieleckiej.

W roku 2024 r. zadanie było realizowane na podstawie Aneksu do umowy zawartej pomiędzy Powiatem Kieleckim a Domem dla Niepełnosprawnych w Piekoszowie na wsparcie realizacji zadania dotyczącego prowadzenia domu pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych, somatycznie i przewlekle chorych. W roku 2024 na realizację zadania przekazano kwotę 52 543,00 zł.

Dom dla Niepełnosprawnych w Piekoszowie jest przeznaczony dla 26 osób przewlekle somatycznie chorych. Budynek posiada podjazdy dla wózków inwalidzkich oraz windy. Placówka posiada 9 pokoi 2-3 osobowych. Podmiotem prowadzącym DPS w Piekoszowie jest Caritas Diecezji Kieleckiej. Średni koszt utrzymania w 2024 r. wynosił 4 847,00 zł. Na dzień 31.12.2024 r. w DPS przebywało 26 mieszkańców, w tym 1 mieszkaniec Powiatu Kieleckiego przebywający na tzw. „starych zasadach”. W 2024 r. w DPS umieszczono 5 osób.

2. Zlecenie realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i interwencji kryzysowej związanych w szczególności z poradnictwem specjalistycznym, terapią indywidualną i grupową a także działaniami szkoleniowo-warsztatowymi – w roku 2024 r. nie zlecono realizacji powyższych zadań organizacjom pozarządowym. Zadanie realizowane było poprzez świadczenie usług w ramach zadań Centrum Interwencji Kryzysowej oraz pracowników PCPR w Kielcach.

II. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych w celu poprawy samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

1. Dofinansowanie dla organizacji pozarządowych ze środków PFRON na realizację zadania z zakresu: sport, kultura, turystyka osób niepełnosprawnych.

O dofinansowanie ze środków PFRON do sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2024 roku ubiegały się dwie organizacje pozarządowe: Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych ich Rodzin i Przyjaciół „Nasz Dom” oraz Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski Koło Kielce. Na realizację w/w zadania przeznaczono w 2024 roku kwotę 8 000,00 zł, która została wydatkowana w 100%.

Wnioski został rozpatrzone pozytywnie. Przyznano dofinansowania do imprez kulturalnych pod nazwą :

- 1) „Majówka 2024” - 3 000,00 zł;
- 2) „Aktywni PZN 2024” - 660,00 zł;
- 3) „Jesienne pieczenie ziemniaka – ognisko 2024” – 3 320,00 zł;
- 4) „Międzynarodowy Dzień Białej Laski” - 1 000,00 zł.

2. Wsparcie finansowe działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Belnie, Fanisławicach i Osinach.

Środki finansowe na realizację zadania pochodzą z budżetu Powiatu Kieleckiego oraz ze środków PFRON otrzymywanych wg algorytmu.

- **Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Braterskie Serca” w Belnie** od dnia 27 grudnia 2013 roku.

Uczestnicy warsztatu to mieszkańcy Powiatu Kieleckiego (38 osób) oraz Powiatu Skarżyskiego (6 osób).

Liczba uczestników warsztatu korzystających z rehabilitacji społecznej i zawodowej w 2024 roku wynosi 45 osób, w tym 21 kobiet i 24 mężczyzn. Kwota środków finansowych przekazanych na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Belnie w 2024 roku przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie 1 516 320,00 zł co stanowi 90% kosztów rocznego utrzymania 45 uczestników WTZ,
- dofinansowanie ze środków własnych Powiatu Kieleckiego w kwocie 168 480,00 zł, co stanowi co najmniej 10% kosztów utrzymania 45 uczestników WTZ.

Ogółem 1 684 800,00 zł.

Powiat Kielecki przeznacza środki z budżetu powiatu w formie dotacji pochodzącej z następujących gmin:

- ✓ Gmina Zagnańsk – 4 812,48 zł,
- ✓ Gmina Miedziana Góra – 2 606,76 zł,
- ✓ Gmina Łączna – 1 203,12 zł

oraz Powiatu Kieleckiego – 4 000,00 zł, łącznie 12 622,36 zł (słownie złotych: dwanaście tysięcy sześćset dwadzieścia dwa 36/100) na realizację zadania pn. „Likwidacja barier transportowych w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Belnie przy Stowarzyszeniu „Braterskie Serca” poprzez zakup autobusu do przewozu osób z niepełnosprawnościami”.

WTZ w Belnie w 2024 roku realizował swoje zadania poprzez rehabilitację społeczną oraz zawodową.

- **Warsztat Terapii Zajęciowej w Fanisławicach** prowadzony jest przez Wiejskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie i Ruchowo w Rudzie Zajączkowskiej od dnia 28 grudnia 2009 roku.

Uczestnicy warsztatu to mieszkańcy Powiatu Kieleckiego (28 osób) i Włoszczowskiego (2 osoby).

Liczba uczestników warsztatu korzystających z rehabilitacji społecznej i zawodowej w 2024 roku wynosiła 30 osób, w tym 18 kobiet i 12 mężczyzn. W ostatnim kwartale 2024 r. liczba uczestników uległa zmniejszeniu do 25 osób.

Kwota środków finansowych na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Fanisławicach w 2024 roku przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie 884 520,00 zł co stanowi 90% kosztów rocznego utrzymania uczestników WTZ,
- dofinansowanie ze środków własnych Powiatu Kieleckiego w kwocie 98 280,00 zł, co stanowi co najmniej 10% kosztów utrzymania uczestników WTZ.

Przekazane środki zostały proporcjonalnie pomniejszone z powodu zawieszenia 5 osób spośród 30 uczestników, na okres od stycznia do czerwca oraz skreślenia tych uczestników od października do grudnia 2024 r.

Ogółem 982 800,00 zł.

WTZ w Fanisławicach w 2024 roku realizował swoje zadania poprzez rehabilitację społeczną oraz zawodową.

- **Warsztat Terapii Zajęciowej w Osinach** prowadzony jest przez Stowarzyszenie Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach od dnia 1 stycznia 2002 roku.

Uczestnicy warsztatu to mieszkańcy gmin Powiatu Kieleckiego.

Liczba uczestników warsztatu korzystających z rehabilitacji społecznej i zawodowej w 2024 roku wynosi 40 osób, w tym 22 kobiety i 18 mężczyzn.

Kwota środków finansowych przekazanych na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Osinach w 2024 roku przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie 1 347 840,00 zł co stanowi 90% kosztów rocznego utrzymania 40 uczestników WTZ,
- dofinansowanie ze środków własnych Powiatu Kieleckiego w kwocie 149 760,00 zł, co stanowi co najmniej 10% kosztów utrzymania 40 uczestników WTZ.

Ogółem 1 497 600,00 zł.

Ponadto w 2024 r. WTZ w Osinach uzyskał dofinansowanie ze środków PFRON w kwocie 66 000,00 zł w ramach programu „Zajęcia klubowe w WTZ” dla 10 uczestników.

WTZ w Osinach realizował swoje zadania poprzez rehabilitację społeczną oraz zawodową.

Ogółem środki finansowe przeznaczone na realizację zadania dla trzech WTZ:

- środki PFRON otrzymywane wg algorytmu – 3 748 680,00 zł,

- środki Powiatu Kieleckiego – 429 142,36 zł.

Razem 4 177 822,36 zł.

3. Współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Kieleckim.

W 2024 roku Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Kielcach opiniowała uchwały Rady Powiatu w Kielcach w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się w 2024 roku środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

4. Zlecanie zadań w szczególności związanych ze świadczeniem usług wspierających, asystenckich, rehabilitacyjnych i innych wg rozeznaczonych potrzeb na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

W 2024 roku w ramach działania zaplanowano zlecenie w otwartym konkursie ofert zadań w zakresie celu szczegółowego pn. „Rozwój usług społecznych w szczególności zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin” tj.:

- ✓ „Opieka wytchnieniowa w formie pobytu dziennego w miejscu wskazanym przez uczestnika lub realizatora”;
- ✓ „Opieka wytchnieniowa w formie pobytu całodobowego – wyjazdy rehabilitacyjno–usprawniające”.

Konkurs ogłoszono na zadanie pn. „Opieka wytchnieniowa w formie pobytu całodobowego – wyjazdy rehabilitacyjno–usprawniające”. Konkurs został unieważniony z uwagi na brak ofert. W związku z powyższym zadania realizowano z wykorzystaniem własnych zasobów organizacyjnych.

III. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań zaplanowanych w ramach środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych:

1. Bezkosztowa współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań dotyczących realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w powyższym zakresie, w roku 2024 pracownicy PCPR w Kielcach wzięli udział w dwóch szkoleniach zorganizowanych przez Fundację EY pn. „Jak skutecznie promować rodzicielstwo zastępcze”. Ponadto w ramach współpracy z Fundacją MAIO zorganizowane zostały dwa szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze.

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach zgodnie z zapisami programu na 2024 rok współpracowało z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań w ramach środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Zlecono na podstawie otwartego konkursu ofert, zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej adresowanych do uczestników projektu „Nadzieja dla rodziny” realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie 9.5 Wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej.

Przeprowadzono dwa otwarte konkursy ofert, w wyniku których zawarto łącznie 5 umów.

Konkurs I

- 1) Nazwa zadania: „Zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze dla dzieci i młodzieży w Centrum dla Rodzin lub w miejscu zamieszkania” - Akademicka Fundacja Staropolska.

Kwota przekazana organizacji pozarządowej na realizację zadania wynosiła: 42 900,00zł. Z zajęć skorzystały: 32 osoby.

- 2) Nazwa zadania: „Zajęcia dogoterapii dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej lub ze wskazaniem na taką potrzebę od specjalisty” Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

Kwota przekazana organizacji pozarządowej na realizację zadania wynosiła 74 250,00 zł. Z zajęć skorzystało: 27 osób.

- 3) Nazwa zadania: „Zajęcia usprawniająco- rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej” - unieważniono otwarty konkurs ofert w tym zakresie, ze względu na brak ofert.

Konkurs II

- 1) Nazwa zadania: „Trening zastępowania agresji dla dzieci/młodzieży” - Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

Kwota przekazana organizacji pozarządowej na realizację zadania wynosiła 9 625,00 zł
Z treningu skorzystało: 13 osób.

- 2) Nazwa zadania: „Grupowe zajęcia terapeutyczno- coachingowe z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji dla dzieci, młodzieży i osób usamodzielniających się”
- Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

Kwota przekazana organizacji pozarządowej na realizację zadania wynosiła
11 088,00 zł. Z zajęć skorzystało: 14 osób.

- 3) Nazwa zadania: „Zajęcia terapii integracji sensorycznej dla dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej z możliwością wykorzystania klocków Moovie” - Świętokrzyskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym.

Kwota przekazana organizacji pozarządowej na realizację zadania wynosiła
18 480,00 zł. Z zajęć skorzystało: 20 osób.

Łączna kwota przekazana organizacjom pozarządowym na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej adresowanych do uczestników projektu „Nadzieja dla rodziny” wyniosła 156 343,00 zł.

Łącznie na zadania z zakresu pomocy społecznej oraz pomocy osobom w sytuacji kryzysowej Zarząd Powiatu w Kielcach przekazał z budżetu Powiatu Kieleckiego organizacjom pozarządowym kwotę **544 063,00 zł** (słownie: pięćset czterdzieści cztery tysiące sześćdziesiąt trzy złote).

**PROJEKTY WSPOMAGAJĄCE LOKALNY RYNEK PRACY,
AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH - REALIZOWANE PRZEZ
POWIATOWY URZĄD PRACY W KIELCACH**

Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach w 2024 r. współpracował z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego poprzez wspieranie ich działalności instrumentami rynku pracy takimi jak: staże, prace interwencyjne oraz świadczenia integracyjne:

- 1. Staże zostały zorganizowane u niżej wymienionych organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.**

Tabela 1. Ilość umów oraz kwoty stypendium dla stażystów w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Liczba umów z 2023 roku kontynuowanych w roku 2024	Liczba umów zawartych w 2024 roku	Kwota wypłaconego stypendium dla stażysty w 2024 roku
1.	Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski	2 umowy	1 umowa	22 898,20 zł
2.	Stowarzyszenie Wola Morawicka	0	1 umowa	6 810,09 zł
3.	Dom Seniora im. Sue Ryder	0	2 umowy	28 923,10 zł
Razem		2 umowy kontynuowane z 2023 roku	4 umowy zawarte w 2024 roku	58 631,39 zł

(źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach)

Stypendium stażowe do 31.05.2024 roku wynosiło 2 298,03 zł (1 790,30 zł kwota stypendium dla stażysty + 507,73 zł ZUS), zaś od 01.06.2024 roku 2.556,62 zł (1 994,40 zł kwota stypendium dla stażysty + 562,22 zł ZUS).

2. Prace interwencyjne zostały zorganizowane u niżej wymienionych organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

Tabela 2. Ilość umów oraz kwoty refundacji na prace interwencyjne w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Liczba umów z 2023 roku kontynuowanych w roku 2024	Liczba umów zawartych w 2024 roku	Kwota refundacji wypłaconych w 2024 roku
1.	Fundacja „GERIO” Zintegrowany System Opieki	0	1 umowa	10 257,50 zł
2.	Fundacja Świat Montessori	0	2 umowy	21 026,70 zł
Razem		0 umów	3 umowy	31 284,20 zł

(źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach)

3. Refundacje na wpłatę świadczeń integracyjnych przekazano niżej wymienionej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego.

Tabela 3. Ilość umów oraz kwoty refundacji na świadczenia integracyjne w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Liczba umów z lat poprzednich kontynuowanych w roku 2024 (umowa zawarta na 5 lat w 2022 roku)	Liczba umów zawartych w 2024 roku	Kwota refundacji wypłaconych w 2024 roku
1.	Centrum Integracji Społecznej Fundacja Nadzieja Rodzinie w Chmielniku	1 umowa	0	766 300,67 zł
Razem		1 umowa	0	766 300,67 zł

(źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach)

4. Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego przekazano niżej wymienionej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego.

Tabela 4. Ilość umów oraz kwoty refundacji doposażenie stanowiska pracy dla os. bezrobotnej w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Liczba umów zawartych w 2024 roku	Kwota refundacji wypłaconych w 2024 roku
1.	Stowarzyszenie „Arka Nadziei”	1	46 800,00 zł
Razem		1	46 800,00 zł

(źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach)

Łącznie na wspomaganie rynku pracy oraz aktywizację osób bezrobotnych Powiat Kielecki przekazał organizacjom pozarządowym kwotę **903 016,26 zł** (słownie: dziewięćset trzy tysiące szesnaście złotych i dwadzieścia pięć groszy).

**ZADANIA Z ZAKRESU NIEODPŁATNEJ POMOC PRAWNEJ ORAZ
ZWIĘKSZENIA ŚWIADOMOŚCI PRAWNEJ SPOŁECZEŃSTWA-
REALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ ORGANIZACYJY STAROSTWA
POWIATOWEGO W KIELCACH**

Współpraca w sferze zadania publicznego wymienionego w art. 4 ust. 1 pkt 1b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa.

W 2015 r. rozpoczęto przygotowania do wprowadzenia w życie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

W kraju zostały utworzone 1524 punkty, z czego 8 na terenie powiatu kieleckiego.

Nieodpłatna pomoc prawna w połowie z tych miejsc miała być świadczona przez adwokatów lub radców prawnych, natomiast w drugiej części za pośrednictwem organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego.

Wykaz punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji:

- 1) w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach,
- 2) w siedzibie Urzędu Gminy w Mniowie,
- 3) w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Łopusznie,
- 4) w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku,
- 5) w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Łagowie,
- 6) w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Masłowie,
- 7) w siedzibie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Daleszycach.

W wyniku przeprowadzonej oceny ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację w 2024 r. zadań publicznych w zakresie powierzenia prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, Zarząd Powiatu w Kielcach **przyznał dotację w kwocie 275 981,28 zł Stowarzyszeniu Sursum Corda (środki budżetu Państwa), z której wydatkowano kwotę 271 457,04 zł.**

Powyższe środki finansowe pochodziły z dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa, przekazanej Powiatowi Kieleckiemu przez Wojewodę Świętokrzyskiego w ramach umowy zawartej w dniu 14 grudnia 2023 r. na zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, wykonywane w okresie od dnia 1 stycznia 2024 roku do dnia 31 grudnia 2024 roku na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Wykaz punktów nieodpłatnej pomocy prawnej powierzone organizacji:

- w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Masłowie,
- w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Łagowie.

Wykaz punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego powierzone organizacji:

- w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach,
- w siedzibie Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Daleszycach.

Działania polegające na zaspokojeniu potrzeb lokalnych społeczności w obszarze nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej zostały zrealizowane poprzez udzielenie **425** nieodpłatnych porad prawnych oraz **565** nieodpłatnych porad obywatelskich, a także wykonanie zadań z zakresu edukacji prawnej.

**UDZIELENIE POMOCY FINSOWEJ JEDNOSTKOM SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO Z PRZEZNACZENIEM DLA OSP –REALIZOWANE
PRZEZ BIURO BEZPIECZEŃSTWA I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
STAROSTWA POWIATOWEGO W KIELCACH**

Udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Powiatu Kieleckiego dla:

- Gminy Zagnańsk – Dofinansowanie zakupu węży hydraulicznych do zestawu narzędzi „LUCAS” dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Samsonowie- **3 350,00 zł.**
- Miasta i Gminy Daleszyce - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Sukowie- **20 000,00 zł.**
- Miasta i Gminy Daleszyce - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Mójczy- **10 000,00 zł.**
- Gminy Raków - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Szumsku- **15 000,00 zł.**

- Gminy Strawczyn - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Strawczynie- **10 000,00 zł.**
- Gminy Mniów - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Mniowie, 20 000,00 zł - dotacja niezrealizowana.
- Gminy Mniów - Dofinansowanie zakupu nowego ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Grzymałkowie, 20 000,00 zł – dotacja niezrealizowana.
- Gminy Raków - Dofinansowanie zakupu quada z przyczepką ratowniczą i przyczepą transportową dla OSP w Ocieskach, 5 000,00 zł – dotacja niezrealizowana.
- Gminy Masłów - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Masłowie, 10 000,00 zł –uchwała uchylona.
- Gminy i Miasta Chęciny - Dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Bolminie, 20 000,00 zł - uchwała uchylona.

Łącznie na udzielenie pomocy finansowej dla OSP w formie dotacji celowej z budżetu Powiatu Kieleckiego przekazano jst środki finansowe w kwocie **58 350,00 zł** (słownie: pięćdziesiąt osiem tysięcy i trzysta pięćdziesiąt złotych).

**Łączna kwota środków finansowych przekazanych
organizacjom pozarządowym w 2024 r. wyniosła**

1 529 429,26 zł

**(słownie: jeden milion pięćset dwadzieścia dziewięć tysięcy
czterysta dwadzieścia dziewięć złotych i dwadzieścia sześć
groszy).**

WSPÓŁPRACA W FORMIE POZAFINANSOWEJ

Współpraca pozafinansowa z sektorem pozarządowym obejmowała prowadzenie współpracy w formach:

1. Wymiany informacji będącej podstawą prawidłowego diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców Powiatu Kieleckiego.

W zakresie wymiany informacji między samorządem Powiatu a organizacjami pozarządowymi wyróżnić należy następujące działania:

- ▶ Funkcjonowanie strony internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach, na której publikowane były informacje o formach pomocy udzielanej przez organizacje pozarządowe;
- ▶ Publikowanie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach informacji dotyczących konkursów dla organizacji pozarządowych związanych z wykorzystaniem zarówno środków unijnych, jak i dotacji z budżetu Powiatu Kieleckiego na realizację zadań z zakresu kultury, turystyki i sportu;
- ▶ Prowadzenie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach zakładki pn. „Organizacje Pozarządowe”;
- ▶ Prowadzenie „Mapy aktywności społecznej organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na terenie Powiatu Kieleckiego”, będącej bazą danych informacji o organizacjach pozarządowych działających na terenie powiatu kieleckiego. Zgodnie z **Zarządzeniem wewnętrznym Nr 71/2020 Starosty Kieleckiego z 25 maja 2020 r. w sprawie aktualizowania oraz wykorzystania bazy danych o organizacjach pozarządowych pod nazwą „Mapa aktywności społecznej organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu kieleckiego”** organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogły dokonywać zmian danych umieszczonych w ww. dokumencie. Aktualizacji danych można było dokonać na podstawie formularza identyfikacyjnego organizacji pozarządowych dostępnego na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach w zakładce: ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.

2. Współpraca z Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach.

Uchwałą Nr 266/101/2022 Zarządu Powiatu w Kielcach z dnia 13 kwietnia 2022 r. została powołana na piątą jej kadencję Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach. Rada jest organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym Powiatu Kieleckiego w zakresie działalności pożytku publicznego. Do głównych zadań Rady należy konsultowanie aktów prawa miejscowego oraz opiniowanie uchwał dotyczących zadań publicznych.

Rada liczy 12 członków.

Do składu Rady powołano:

- sześciu przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Kieleckiego,
- dwóch przedstawicieli Rady Powiatu w Kielcach,
- dwóch przedstawicieli Zarządu Powiatu w Kielcach,
- dwóch przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Kielcach.

Do zadań wynikających z Regulaminu Rady należy:

- a) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy o działalności pożytku publicznego,
- b) wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, w tym zlecania tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych,
- c) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy,
- d) opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy,
- e) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy,
- f) opiniowanie projektów Strategii Rozwoju Powiatu,

- g) współpraca przy przygotowywaniu projektu długofalowego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz projektów Rocznych Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W 2024 r. odbyły się cztery posiedzenia Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach.

W dniu 26 stycznia 2024 r. na posiedzeniu Rady program spotkania m.in. obejmował:

- ✓ Przedstawienie Regulaminu Konkursu pn. „Fides et ratio” organizowanego w celu pielęgnowania pamięci o św. Janie Pawle II.
- ✓ Wybór przedstawiciela Rady do prac Kapituły Konkursu pn. „Fides et ratio”.

Niniejszy Konkurs skierowany był do organizacji pozarządowych, do grup nieformalnych działających w szkolnych kołach wolontariatu lub przy parafiach chcących realizować działania w sferze pożytku publicznego mających swoją siedzibę i działających na terenie powiatu kieleckiego.

W dniu 11 czerwca 2024 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady.

Uczestnicy spotkania zaczerpnęli informacji nt. realizacji priorytetów oraz założeń Ośrodka Wspierania Współpracy Międzysektorowej i Innowacji Społecznych dla organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Kieleckiego.

Wśród zaproszonych gości byli prelegenci- eksperci Fundacji Centrum Europy Lokalnej, Wójt Gminy Miedziana Góra i Wójt Gminy Zagnańsk oraz przedstawiciele firm oraz organizacji pozarządowych.

W dniu 18 września 2024 r. w siedzibie Chmielnickiego Centrum Kultury odbyło się kolejne posiedzenie Rady.

Uczestnicy spotkania zaczerpnęli m.in. informacje nt.:

- Wsparcia merytorycznego i finansowego lokalnych inicjatyw społecznych w obszarze sektora ekonomii społecznej;
- Pozyskiwania środków finansowych dla organizacji pozarządowych na działalność statutową/regulaminową oferowaną przez Powiat Kielecki.

Podczas otwarcia posiedzenia wystąpił Zespół Ludowy „Źródło Sanicy” ze Śladkowa Małego. Wśród zaproszonych gości byli prelegenci: doradca ogólny Kielecko-Ostrowieckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej/ Stowarzyszenie Integracja i Rozwój, Główny specjalista w Wydziale Kultury i Zabytków Starostwa Powiatowego w Kielcach, Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik, przedstawiciele KGW, organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Kieleckiego.

W dniu 16 grudnia 2022 r. w Centrum Konferencyjno- Bankietowego „Markiz” w Łopusznie odbyło się spotkanie informacyjne dla organizacji pozarządowych organizowane w ramach posiedzenia Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Kielcach.

Organizatorami spotkania był Starosta Kielecki oraz Przewodniczący ww. Rady. Planowany program spotkania m.in. obejmował:

- Wymianę doświadczeń członków Powiatowej i Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego.
- Dobre praktyki organizacji pozarządowych- prezes Stowarzyszenie Wspierania Lokalnych Inicjatyw „Skała” w Łopusznie.

Wśród zaproszonych gości byli przedstawiciele Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Łopusznie, pracownicy samorządowi z Urzędu Gminy w Łopusznie zajmujących się współpracą z NGOs oraz organizacje pozarządowe z terenu gminy Strawczyn, Mniów i Łopuszno.

Dodatkowo w dniu 5 marca 2024 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach zorganizowano II Forum dla organizacji pozarządowych pn. „Nabory i konkursy. Finansowanie stowarzyszeń w 2024 r.”.

Program spotkania obejmował informacje nt.:

- ✓ Gdzie szukać i jak aplikować? Nabory ofert dla NGO-edycja 2024 r.;
- ✓ Od pomysłu do projektu. Jak skutecznie pisać wnioski. ABC dobrych i złych praktyk.

3. Współpraca z Radą Seniorów Powiatu Kieleckiego.

Rada Seniorów Powiatu Kieleckiego została powołana w drodze Uchwały Nr 214/293/2021 Zarządu Powiatu w Kielcach z dnia 8 września 2021 r. zmieniającej Uchwałę Nr 202/193/2021 Zarządu Powiatu w Kielcach z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie powołania Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego.

Starosta Kielecki w Zarządzeniu Nr 175/2021 z dnia 4 października 2021 r. w sprawie powołania członków Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego określił skład Rady. Rada składa się z 19 członków, po jednym z każdej gminy z terenu powiatu kieleckiego.

Tworzą ją przedstawiciele Klubów Seniora, Uniwersytetów III Wieków oraz organizacji i osób indywidualnych działających na rzecz środowiska senioralnego.

Celem Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego jest zwiększenie zaangażowania seniorów w sprawy lokalnej społeczności, w szczególności dotyczące rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb środowiska osób starszych. Rada może przedstawiać propozycje dotyczące działań na rzecz seniorów, monitorować i sygnalizować ich potrzeby, wydawać opinie, formułować wnioski służące rozwojowi środowisk seniorów, a także konsultować i zgłaszać opinie do aktów prawa miejscowego i programów dotyczących osób starszych.

W 2024 r. odbyły się trzy posiedzenia Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego. Ponadto zorganizowano dla członków Rady wzięli udział w:

- ✓ II Forum dla organizacji pozarządowych pn. „Nabory i konkursy. Finansowanie stowarzyszeń w 2024 r.”;
- ✓ konferencji pn. „Aktywni i społecznie zaangażowani Seniorzy”. Inicjatorem i gospodarzem wydarzenia była Fundacja „PEStka”;
- ✓ wyjeździe integracyjnym dla członków Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego do Parku Etnograficznego w Tokarni;
- ✓ „Zgrupowaniu Senioralnym” w Skorzeszycach. Wydarzenie organizowane w ramach projektu „Aktywni i społecznie zaangażowani Seniorzy”;
- ✓ konferencji pn. „Senior Seniorowi”. Inicjatorem i gospodarzem wydarzenia była Fundacja „PEStka”;

- ✓ III posiedzeniu Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego. W związku faktem, iż tego dnia obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Seniora zaproszono na spotkanie Seniorów ze wszystkich gmin Powiatu Kieleckiego;
- ✓ III Seminarium dla Seniorów pn. „Zdrowie emocjonalne i psychiczne Seniora”.

Dodatkowo Seniorzy włączyli się w Wielkanocną i Bożonarodzeniową akcję prowadzoną z inicjatywy Starosty Kieleckiego pn. „Paczka dla rodaka na Wileńszczyźnie”.

Ponadto w dniu 14 września 2024 r. na Rynku w Rakowie odbył się trzeci „PRZEGLĄD SENIORALNEJ DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ POWIATU KIELECKIEGO– SENIORIADA 2024”.

Organizatorami spotkania było Starostwo Powiatowe w Kielcach oraz Urząd Gminy Raków.

Program spotkania przedstawiał się następująco:

- Przemarsz korowodu Seniorów z Rynku w Rakowie do Kościoła św. Trójcy przy akompaniamencie Orkiestry Dętej „Nowiny”;
- Msza Święta w intencji Seniorów;
- Przemarsz korowodu Seniorów na Rynek w Rakowie przy akompaniamencie Orkiestry Dętej „Nowiny”;
- Koncert Orkiestry Dętej „Nowiny”;
- Rozpoczęcie Przeglądu Senioralnej Działalności Kulturalnej Powiatu Kieleckiego SENIORIADA 2024 i powitanie przybyłych gości;
- Prezentacja Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego;
- Występ Zespołu Rakowskie Fijołeki;
- Prezentacje działalności Seniorów z terenu gmin Powiatu Kieleckiego;
- Występ Zespołu Fiesta;
- Prezentacje działalności Seniorów z terenu gmin Powiatu Kieleckiego;
- Potańcówka z Zespołem Braters;
- Zabawa taneczna z DJ-em.

Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Kół Gospodyń Wiejskich, Klubów Seniora oraz organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Kieleckiego.

4. Uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

- W dniu 16 grudnia 2024 r. Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Kielcach wzięła udział w udziału w Konferencji pn. „Senior Seniorowi” organizowanym m.in. przez Fundację „PEStka”.
- W dniu 28 października 2024 r. – udział Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Kielcach w konferencji pn. „Aktywni i społecznie zaangażowani Seniorzy”. Inicjatorem i gospodarzem wydarzenia była Fundacja „PEStka”.

5. Prowadzenie nadzoru nad stowarzyszeniami oraz ewidencja uczniowskich klubów sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej nie prowadzących działalności gospodarczej – Nadzór: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej.

W 2024 r. podstawową formą współpracy Referatu Zdrowia z organizacjami pozarządowymi było: nadzór nad stowarzyszeniami, prowadzenie ewidencji stowarzyszeń zwykłych oraz ewidencji uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej.

Współpraca ta polegała m.in.: na udzielaniu porad w zakresie przygotowania dokumentacji niezbędnej do założenia stowarzyszenia oraz bieżącym wydawaniu zaświadczeń o wpisie do ewidencji, które umożliwiają ubieganie się o środki finansowe.

W 2024 r. na terenie powiatu działało 701 stowarzyszeń, 90 fundacji oraz 106 uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej.

W 2024 r. wydano 40 zaświadczenia o wpisie do ewidencji oraz 22 decyzji dotyczących wpisu, wykreślenia bądź zmian w ewidencji uczniowskich klubów sportowych i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia. Ponadto wpisano 10 stowarzyszeń do ewidencji stowarzyszeń zwykłych.

W ramach nadzoru w związku z ustawą z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w celu przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

w dniu 5 listopada 2024 r. oraz 4 grudnia 2024 r. opublikowano na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kielcach, komunikat dla stowarzyszeń oraz fundacji wynikający z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu wraz z oświadczeniem czy dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej 10 000 EURO.

6. Zadania z zakresu zdrowia- realizowane przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej (Referat Zdrowia).

W dniu 30 września 2022 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach odbyło się Seminarium dla Seniorów pn. „Zdrowie emocjonalne i psychiczne Seniora”.

Zostało ono zorganizowane w ramach cyklu spotkań pn.: „Myślę pozytywnie, działam skutecznie”, „Nie oceniam, akceptuję”-czynniki sprzyjające poprawie i utrzymaniu kondycji zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu kieleckiego, organizowanych w ramach „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Kieleckiego na lata 2018-2022”.

Celem niniejszego spotkania było upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego wśród osób starszych.

Program spotkania m.in. obejmował przedstawienie tematu:

- Poczucie sensu życia w aspekcie duchowości człowieka- ks. dyrektor Domu dla Niepełnosprawnych w Piekoszowie/ Caritas Diecezji Kieleckiej;
- Kondycja fizyczna, zdrowie psychiczne oraz aktywność intelektualna i społeczna na przykładzie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łagowie- wiceprezes Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Łagowie/ członek Rady Seniorów Powiatu Kieleckiego.

Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

7. Zadania z zakresu edukacji, nauki i wychowania – realizowane przez Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki (Referat Edukacji).

Placówki oświatowe, które są jednostkami organizacyjnymi Powiatu Kieleckiego, realizowały wspólnie z organizacjami pozarządowymi projekty m.in. z zakresu podnoszenia poziomu kształcenia zawodowego i postaw prospołecznych oraz przedsiębiorczych wśród młodzieży.

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych uczestniczyli w różnego rodzaju akcjach charytatywnych oraz ekologicznych, takich jak: zbiórki pieniędzy na rzecz Fundacji WOŚP,

zbiórki żywności, udział w kwesturach, mikołajki dla domów dziecka, akcja charytatywna pn.: „Góra Grosza”, zbiórki zużytych baterii i wiele innych.

Poprzez współpracę z klubami sportowymi młodzież brała czynny udział w wielu imprezach o charakterze sportowym.

Realizowano projekty mające na celu podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.

Wysoki poziom zaangażowania placówek oświatowych Powiatu Kieleckiego we wszechstronną współpracę z organizacjami pozarządowymi przynosi wymierne korzyści zarówno dla młodzieży, jak i nauczycieli. Pozwala na podniesienie poziomu kształcenia, przyczynia się do wzrostu atrakcyjności i znaczenia placówek oświatowych w środowisku lokalnym i poza nim.

Szczegółowy opis współpracy placówek oświatowych Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi przedstawia **Załącznik nr 1** do Sprawozdania.

8. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych- realizowane przez Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Kielcach.

Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych prowadzi stałą współpracę z organizacjami pożytku publicznego w ramach swoich właściwości w zakresie pozyskiwania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, organizacji staży, szkoleń i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych. Działania z zakresu promocji zatrudnienia, doradztwa i poradnictwa zawodowego, szkolenia osób niepełnosprawnych POZRON realizuje wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach.

Ponadto POZRON prowadzi współpracę z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Kieleckim.

W 2024 r. ww. Rada prowadziła działania o charakterze inicjatywnym oraz konsultacyjno-opiniotwórczym poprzez:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,

- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Rada opiniowała również podział środków PFRON na realizację poszczególnych zadań w zakresie rehabilitacji i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Działania POZRON na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych to budowanie i umacnianie partnerstwa poprzez wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

PODSUMOWANIE

Powiat Kielecki kontynuował w 2024 r. współpracę z organizacjami pożytku publicznego, realizując zapisy „Programu Współpracy Powiatu Kieleckiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego 2024 r.”.

W niniejszym sprawozdaniu przedstawione zostały najważniejsze informacje dotyczące współpracy Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi w 2024 roku. Współpraca ta obejmuje podstawowe obszary życia społecznego, bazując na budżetowych środkach finansowych, których wysokość od lat jest podstawowym zabezpieczeniem finansowym tych organizacji.

Program współpracy jest niewątpliwie najważniejszym narzędziem współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. Jego istotą było nawiązanie dialogu pomiędzy lokalnym samorządem a III sektorem oraz określenie wzajemnych relacji w rocznej perspektywie.

Organizacje pozarządowe poprzez swoją aktywną działalność wspomagały lokalny samorząd w wykonywaniu nałożonych mu ustawowo zadań. Zaufanie jakim obdarza ich społeczeństwo jest świadectwem coraz większego profesjonalizmu i skuteczności ich działań.

Doświadczenia zdobyte w tym zakresie w latach poprzednich, a także w ostatnim okresie pozwalają na dalsze pogłębianie partnerskiej współpracy w celu lepszego wykonywania zadań ustawowych przypisanych powiatom.

Zarówno komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Kielcach jak i podległe jednostki organizacyjne otwarte były na współpracę z podmiotami programu.

Wykaz załączników:

- **Załącznik 1.** Formy współpracy szkół i placówek oświatowych Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku.

Wykaz tabel:

- **Tabela 1.** Ilość umów oraz kwoty stypendium dla stażystów w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r. (źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach),
- **Tabela 2.** Ilość umów oraz kwoty refundacji na prace interwencyjne w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r. (źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach),
- **Tabela 3.** Ilość umów oraz kwoty refundacji na świadczenia integracyjne w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r. (źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach),
- **Tabela 4.** Ilość umów oraz kwoty refundacji doposażenie stanowiska pracy dla os. bezrobotnej w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2024 r. (źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach).

Załącznik nr 1 do Sprawozdania z realizacji „Programu współpracy Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku”

Formy współpracy szkół/placówek oświatowych Powiatu Kieleckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2024 roku.

L.p.	Nazwa szkoły Powiatu Kieleckiego	Nazwa organizacji, z którymi współpracuje szkoła/placówka	Forma współpracy/sposób realizacji zadań
1.	Powiatowy Zespół Szkół w Bodzentynie	Fundacja Promocji i Rozwoju Sportu PROLAND-SPORT	Prowadzenie zajęć step aerobiku dla uczniów, nauczycieli oraz społeczności lokalnej.
			Realizacja projektów z pozyskaniem środków zewnętrznych przez Fundację na rzecz działań szkoły: „Plener malarski poświęcony twórczości Józefa Szermentowskiego”- patrona szkoły.
			Fundowanie nagród w ramach konkursów i turniejów wewnątrzszkolnych w ramach dni otwartych szkoły.
		Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "JODŁA" Bodzentyn	Upowszechnianie strzelectwa sportowego, sportów obronnych, sportów siłowych, biegania oraz gier zespołowych.
			Realizacja projektów z pozyskaniem środków zewnętrznych przez Klub na rzecz działań szkoły „Świątokrzyski Piknik Strzelecki” oraz „Sport najlepszą promocją zdrowia, integracji i tradycji”.
		Polski Czerwony Krzyż o/Skarżysko Kamienna	Udział młodzieży w lekcjach i turnieju wiedzy na temat m.in. przygotowania społeczeństwo do właściwych zachowań w sytuacji podobnych kryzysów, udzielania pierwszej pomocy oraz misji PCK.
		Towarzystwo Nasz Dom	Przeprowadzono zbiórkę monet w ramach akcji „Góra grosza”. Zebrane środki posłużyły wsparciu psychologicznemu potrzebującym dzieciom.
		Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kultury i Sportu	Przeprowadzono działania sportowe pod hasłem „W zdrowym ciele zdrowy duch” i pogadankę profilaktycznych z zakresu zdrowego

			i bezpiecznego trybu życia dla uczniów technikum oraz klas 7 i 8 szkół podstawowych z terenu gminy Nowa Słupia.
		Krajowe Towarzystwo Autyzmu o/Kielce	Udział młodzież i nauczycieli w akcji „Światelko za pudełko”- zebrane artykuły szkolne przekazano dzieciom z autyzmem.
		OSP Nowa Słupia	Zbiórka wspólnie z OSP najpotrzebniejszych artykułów dla powodźian.
		Towarzystwo Przyjaciół Nowej Słupi	Młodzież z Technikum nr 6 w Nowej Słupi wspólnie z nauczycielami kwestowała na Cmentarzu Parafialnym w Nowej Słupi. Zebrane pieniądze zostały przeznaczone na odnowienie żeliwnego pomnika z 1852 roku.
		Fundacja Świętokrzyskich Szefów Kuchni i Kucharzy	Przeprowadzenie warsztatów kucharskich pod hasłem „Ekologia w kuchni - żyj ekologicznie” dla uczniów kształcących się na kierunku Technik żywienia i gastronomii.
		Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	Udział w 32 finale WOŚP pod hasłem „Płuca po pandemii”.
		KGW Czerwone Szpilki	Poprowadzenie warsztatów kucharskich dla uczniów technikum kształcących się na kierunku Technik żywienia i gastronomii.
2.	Powiatowy Zespół Szkół w Chęcinach	Caritas Polska	Szkolne Koło Wolontariatu wspiera akcje organizowane przez Caritas Diecezji Kieleckiej tj. Pola Nadziei- „Akcja Żonkil”, zbiórki żywności dla potrzebujących- dyskonty.
		Hospicjum im. Matki Teresy z Kalkuty w Kielcach	Zbiórka i przekazanie produktów żywnościowych, higienicznych oraz przedmiotów codziennego użytku. Udział w akcjach: „Serce dla hospicjum”, konkurs „Stroik Bożonarodzeniowy”.
		Kielecki Bank Żywności	Zbiórka produktów spożywczych.
		Fundacja Orły Sportu	Udział w projekcie Aktywni do Kwadratu w ramach Aktywnej Szkoły.

	Regionalne Centrum Wolontariatu	Udział w Gali Wolontariatu z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza.
	Fundacja „Mam Marzenia”	Udział uczniów w akcji „Dzień Pluszowego Misia”- zbiórka maskotek i materiałów plastycznych dla dzieci w oddziałach szpitalnych.
	Industria LKS Znicz Chęciny	Współpraca w organizacji życia szkolnego i sportowego w szkole.
	Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości	Udział uczniów w programie „Moje Finanse”. Udział w warsztatach –„Kompetencje w biznesie”, „Inwestuj w wiedzę z STEM”.
	Fundacja Przedsiębiorczości REVAS	Udział młodzieży w konkursach, webinariach, grach edukacyjnych dla uczniów „Branżowe symulacje biznesowe”.
	Stowarzyszenie Okręgu Winnickiego „ Dom Polski” w Winnicy na Ukrainie	Organizacja pobytu uczniów z Ukrainy w szkole.
	Stowarzyszenia „Razem Możemy Więcej”	Realizacja projektów pn. „Sąsiedztwo w dobie zmian klimatycznych” realizowanych w Murzasichlu. Udział 40 uczniów z PZS w Chęcinach. Nawiązanie współpracy z placówką partnerską na Litwie.
	Młodzieżowa Fundacja Przedsiębiorczości	Udział młodzieży w warsztaty z młodzieżą- „Linkedin DNA sukcesu- jak pisać posty, które viralują i konwerują”. Warsztaty savoir vivre.
	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne	Udział uczniów w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. Udział uczniów w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej- Polska w Unii Europejskiej, bilans XX-lecia. Udział uczniów w Ogólnopolskie lekcje on-line- „Co nam daje oszczędzanie?”.
	Fundacja VINCIT	Organizacja Małej Ligi Piłki Ręcznej.

3.	Powiatowy Zespół Szkół w Chmielniku	Stowarzyszenie Przystań- Chmielnik	Udział uczniów w ramach wolontariatu w akcji sadzenia krokusów.
4.	Powiatowy Zespół Szkół w Łopusznie	Fundacja Instytut Rozwoju Zasobów Ludzkich „speCtrum”	Udział uczniów w Młodzieżowym Festiwalu „Równać Szanse” w Lasocinie.
		Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich „Etno Babki” z Brynicy	Udział uczniów w konkursie muzycznym „Chwalcie Łąki Umajone”.
		Centrum Wspierania Rodziny z Uśmiechem	Udział uczniów w warsztatach fryzjersko – kosmetyczno – pielęgnacyjnych, organizacja spotkań kulturalnych.
		Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Skala”	Udział nauczycieli i uczniów w akcji „Szlachetna Paczka”.
		Związek Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Kieleckiego	Udział uczniów ze szkolnego koła wolontariatu w Dniu dobrych uczynków „Good Deeds Day” w Józefinie.
		Fundacja „Civis Polonus”	Udział uczniów ze szkolnego koła wolontariatu w szkoleniach online.

Dane przekazane przez dyrektorów Powiatowych Zespołów Szkół w Bodzentynie, Chęcinach, Chmielniku i Łopusznie.

Kielce, maj 2025 r.